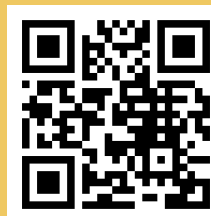

WESTERHOLM

Woonzorgcentrum Westerholm

50 jaar

JUBILEUMUITGAVE 50 JAAR WESTERHOLM

Redactie

Erna Poutsma

Marianne Suurmeijer, tevens eindredactie en opmaak

Eppo van Koldam

Uitgave

December 2020

Druk

Drukkerij van Ark, Haren

INHOUDSOPGAVE

Pag.

Inhoudsopgave	0
Voorwoord	1-2
Het ontstaan van Westerholm/Rikkers-Lubbers: een rijke historie in vogelvlucht	3-6
Mevrouw Riet Langeveld, de echtgenote van	7-8
In gesprek met Peter van Dam	9
Interview met Wijnand Rigter	10-12
Een dierbare herinnering	13-14
Wederwaardigheden tijdens de optopping 2011	15-20
40 jaar Onderlinge Relaties	21-22
50 jaar keuken Westerholm	23-25
De zorg in 50 jaar, door de ogen van de zorgverleners	26-35
De geschiedenis van de huiskamers van Westerholm	36-38
50 jaar Westerholm, bijna 25 jaar Cliëntenraad	39-40
Herinneringen aan Westerholm	41-43
Een andere thuiszorg	44
Nawoord	45-46

Voorwoord

In 1998 verscheen het boekje *De Rijkers Lubbers Stichting*, met daarin o.a. de geschiedenis van de oprichting van Huize Westerholm in Haren en de officiële opening op 30 oktober 1970. Het leek logisch dat daar eens een vervolg op zou komen, maar de vraag was altijd wanneer. Natuurlijk kun je de geschiedenis van Westerholm volgen via de Jaarverslagen, maar dat is droge kost, waar geen plaats is voor persoonlijke herinneringen en anekdotes.

In de tijd dat ik als secretaris in de Cliëntenraad zat, wilde ik altijd al eens in die geschiedenis duiken maar zoals zo vaak, het kwam er niet van. Totdat iemand me begin dit jaar een duwtje in de rug gaf en ik ook meteen diezelfde dag een afspraak maakte met Marianne Suurmeijer, oud-secretaresse van de bestuurder van Westerholm, koffie bij Intermezzo en samen waren we van mening dat het 50-jarig bestaan van Westerholm precies de juiste aanleiding zou zijn om de geschiedenis op papier te zetten. Immers, nu leefden de meeste mensen nog die in de jaren na 1998 in Westerholm hadden gewerkt, de archieven waren er nog, de foto's. En we vroegen Eppo van Koldam (lid Raad van Toezicht) die immers al stukjes had geschreven over het gebouw of hij ook mee wilde werken. In februari kwamen we bij elkaar en maakte een plan, waarbij we ervan uitgingen dat we het geheel in de vorm van interviews zouden doen en we verdeelden alvast wat taken. Het plan werd begin maart aan Dineke Katerberg, de huidige bestuurder van Westerholm, voorgelegd en we kregen groen licht, niet voor een boekje maar voor de speciale glossy jubileumuitgave, die nu voor u ligt. Als we toen geweten hadden wat we ons op de hals haalden, was deze uitgave er nooit gekomen. Het leek allemaal vrij simpel, maar was het maar zo gemakkelijk geweest. Covid-19 (Corona) gooide vrijwel direct roet in het eten. Westerholm ging op slot, we konden niet meer bij de archieven, konden niet meer bij elkaar komen voor overleg en op de één of andere manier had ik zelf het gevoel dat ook mijn hersens op slot gingen. Mijn eerste verhaaltje was klaar, op de laatste alinea na en alle inspiratie was weg. Gelukkig bleek ik niet de enige te zijn die dit probleem had. Als Marianne ons niet eind juni had wakker geschud, ik vrees dat er dan niets was gebeurd. Marianne en ik kregen speciale toestemming om het archief in te duiken en een keuze te maken uit eindeloos veel foto's, aanvankelijk allemaal netjes in fotoalbums geplakt, de rest kreeg Marianne digitaal. Een enorm karwei voor haar om hieruit de goede foto's te halen en die op een leuke manier onder te brengen bij de diverse verhalen. Dat het grootste gedeelte geen interviews konden worden, daarvoor had Corona ook gezorgd. We vroegen alle betrokken mensen om zelf een verhaaltje te schrijven, dat zo nodig door ons (lees: Marianne) zou worden geredigeerd en van foto's voorzien.

Onze dank gaat dan ook uit – in willekeurige volgorde – naar Wijnand en Jenny Rigter, Riet Langeveld, Ferdi Brik, Els Bijster, Jans Roorda, Monica Edelenbos, Mariska Ennes-Boutier, Trudy Verhagen, Trijnie Zuidema, Peter van Dam, Diana Bosgraaf, Margriet Hoiting, Sijka van der Vorst, Harry Weisbeek en Dineke Katerberg, zonder wie deze uitgave nooit tot stand was gekomen. Maar ook wil ik nog eens herhalen hoeveel werk Marianne aan deze uitgave heeft besteed.

Namens haar en Eppo wens ik u veel plezier met het lezen van deze herinneringen aan 50 jaar Westerholm, waarbij de nadruk ligt op de laatste 22 jaren. Immers, het begin staat in het boekje *De Ridders Lubbers Stichting*.

Erna Poutsma-Smilde

Marianne Suurmeijer, met haar hond Rani

Erna Poutsma-Smilde, in haar tuin in maart 2020

Eppo van Koldam, voor de poort van Carcassonne, een vestingstad in het zuiden van Frankrijk

Het ontstaan van Westerholm/Ridders-Lubbers; een rijke historie in vogelvlucht

Bron: 'De Ridders Lubbers Stichting', jubileumuitgave ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van de Ridders-Lubbers Stichting, Groningen 1998

Door Marianne Suurmeijer, oud-secretaresse Raad van Bestuur Westerholm

Oprichting

Gehoor gevend aan de laatste wens van het echtpaar Ridders-Lubbers werden de baten uit hun nalatenschap ondergebracht in een stichting, die heel nadrukkelijk hun naam moest dragen. Deze stichting zou tot doel moeten hebben 'het verzorgen van wijkverpleging en pension of enkel een pension voor katholieken'. De oprichting van de Ridders-Lubbers Stichting vond plaats op 1 mei 1928. De oprichtingsakte werd gratis geregistreerd door notaris Jhr. A.J.B. Verheijen te Groningen.

Handelaar in dameshoeden

Als gevolg van allerlei perikelen werden er niet meteen activiteiten ondernomen. Het

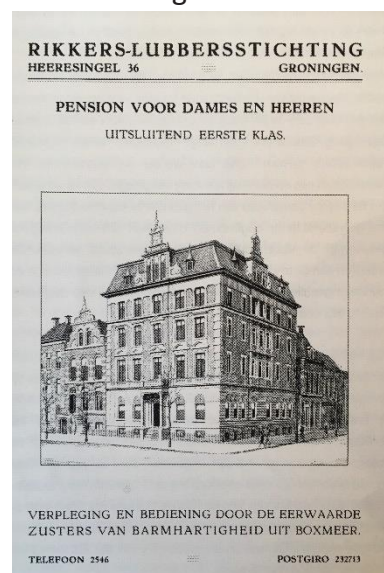
duurde nog tot 1933 dat in de stad Groningen de panden Heresingel 36 / Verlengde Oosterstraat 7-7a werden aangekocht. Deze panden waren jarenlang, sinds 1890, het bezit geweest van de uit Duitsland afkomstige katholieke handelaar in dameshoeden en gros, H. Behrens, en hadden

gediend als bedrijfsruimte (Verlengde Oosterstraat) respectievelijk als woonhuis (Heresingel) voor het kinderrijke gezin van de eigenaar. Een ongehuwde dochter van hem zou later, van juni 1944 tot haar over-

lijden in februari 1947, in Huize Ridders-Lubbers wonen.

Huize Ridders-Lubbers

Na een grootscheepse verbouwing in 1934 kondigde de Ridders-Lubbers Stichting in het dagblad *Ons Noorden* de opening aan van een 'pension voor dames en heeren van alle gezindten' in het monumentale pand aan de Heresingel nummer 36. Of, zoals in de brochure uit die tijd te lezen is: 'Pension voor Dames en Heeren, uitsluitend eerste klas'. Op 3 oktober 1934 betreft de eerste bewoner Huize Ridders-Lubbers, in de loop der jaren door vele anderen gevolgd.

De Ridders-Lubberspanden Heresingel 34 en 32 werden in 1938 respectievelijk 1973 aangekocht en omgebouwd tot zorgappartementen. Ze werden met pandnummer 36 tot één geheel samengevoegd. De panden van Ridders-Lubbers werden diverse

keren gerenoveerd. De zorgvraag werd echter als gevolg van strenge regelgeving steeds zwaarder. Uiteindelijk moest de conclusie worden getrokken dat het huis zich op den duur niet langer zou lenen om goede zorg te verlenen; de panden werden medio 2018 verkocht.

Huize Westerholm

Al tijdens de oorlog waren er plannen voor de bouw van een verzorgingshuis in Haren. In 1943 kochten de Jozefparochie

in Groningen en de Ridders-Lubbers Stichting een stuk land in Haren, groot 28.000 m², om een katholiek centrum te realiseren: een kerk met pastorie, een schoolgebouw en een bejaardentehuis. Voor haar aandeel in de grondaankoop, 11.275 m², betaalde de Ridders-Lubbers Stichting fl. 36.103,08. Kom daar tegenwoordig nog maar eens om.

In de jaren vijftig van de vorige eeuw werden de school en de kerk gebouwd. Maar door allerlei perikelen duurde het nog tot 1968 dat met de bouw van Huize Westerholm, zoals het toen heette, werd begonnen.

Op 30 oktober 1970 om drie uur in de middag werd Huize Westerholm geopend met een feestelijke toespraak van de toenmalige burgemeester van Haren, mr. F.W. van Ketwich Verschuur. De totale stichtingskosten bedroegen fl. 4.526.935.

Sindsdien heeft Westerholm meerdere malen veranderingen ondergaan, zoals u verderop kunt lezen.

Religieuze zusters

Vele jaren hebben religieuze zusters van verschillende ordes de scepter gezwaaid bij de verzorging van de bewoners van beide huizen, bijgestaan door lekenzusters en vrijwilligsters. In de laatste decennia van de vorige eeuw kwam daar steeds meer 'gewoon' personeel bij en begin

jaren negentig werd afscheid genomen van de laatste religieuze directrice. De religieuze zusters kregen vrije huisvesting, voeding en geneeskundige hulp. In Westerholm woonden ze, met enkele andere inwonende personeelsleden, tot maart 1984 op de tweede etage van de noordvleugel langs de oprijlaan.

Verbouw en nieuwbouw

Na het vertrek van de zusters werden in 1985 de appartementen op deze etage

omgebouwd tot acht aanleunappartementen voor particuliere verhuur.

Een complete facelift onderging Westerholm in 1998. Drie kleinere appartementen werden telkens omgebouwd tot twee grotere.

Tegelijkertijd werden nog eens 9 aanleunappartementen gebouwd. Die laatste kwamen op de plaats van de verbindingsgang vanaf de hoofd vleugel naar de toen nog zogeheten C-vleugel langs de Westerse Drift. De heropening was op 28 oktober 1998.

De optopping in 2011

De zuidvleugel langs de oprijlaan van Westerholm bestond aanvankelijk uit twee woonlagen. In het najaar 2011 werd die vleugel 'opgetopt' met een geheel nieuwe tweede etage. Deze 'optopping'

vond gelijktijdig plaats met de renovatie van het gehele pand, waaronder een drastische vernieuwing van de keukens en een nieuwe ruime en lichte huiskamer op de eerste etage, het zogenoemde *Holmhuys*.

Dit alles was zo ingrijpend dat het merendeel van de bewoners tijdelijk verhuisde naar het Postillion Hotel. Daarover kunt u meer lezen in een ander artikel in deze jubileumuitgave.

Westerholm werd feestelijk heropend in de middag van vrijdag 25 mei 2012.

Het Westerhuys

Vooruitlopend op de nieuwbouw aan de Beatrixlaan besloot het bestuur van de Rijkers-Lubbers Stichting in 2016 tot de bouw van luxe appartementen op de plek van de laagbouw aan de kant van de Wes-

terse Drift. Tevens werd op de begane grond van het hoofdgebouw van Westerholm een tweede huiskamer, het *Tuinhuys*, gerealiseerd.

Het *Westerhuys*, zoals de nieuwbouw is 'gedoopt', werd geopend door waarnemend burgemeester Pieter van Veen van de gemeente Haren op 31 maart 2017.

Tot slot

De volgende stap zal de nieuwbouw aan de kant van de Beatrixlaan zijn, op de plaats van de vroegere St. Nicolaaschool, tegenover de kerk. Als de nieuwbouw gereed is, heeft Westerholm in totaal zo'n 110 appartementen. Daarnaast krijgt ook het gehele huidige gebouw een opknopbeurt.

Dit alles maakte en maakt nog steeds van Westerholm een 'thuis' waar het goed toeven is. Een plek waar iedereen oud kan worden zoals hij of zij zelf wil.

Mevrouw Riet Langeveld, de echtgenote van

Van juni 1984 tot september 2008 is de heer Jan Langeveld directeur van Westerholm geweest. Tijdens zijn directeurschap werden de eerste schreden gezet op de weg naar de toekomstige nieuwbouw aan de Beatrixlaan, op de plaats van de vroegere St. Nicolaasschool.

Onder zijn leiding werd Westerholm in 2006 als eerste verzorgingshuis in de regio HKZ-gecertificeerd. De heer Langeveld ging in 2008 met vervroegd pensioen. Hij is inmiddels overleden, maar zijn echtgenote, mevrouw Riet Langeveld, gaf graag gehoor aan ons verzoek een bijdrage te leveren aan dit jubileumnummer vanuit het perspectief van 'de echtgenote van'. Ze memoreert:

In 1984 verhuisden wij van Sas van Gent naar Haren. Jan was namelijk als directeur van Westerholm aangenomen.

Vele jaren werden Huize Westerholm en Huize Ridders-Lubbers bestierd door religieuze zusters van verschillende ordes, bijgestaan door lekenzusters en vrijwilligers. Jan volgde bij zijn aanstelling zuster Michaëla op die in Westerholm de scepter zwaaide en eind 1993 zuster Paolo die in Ridders-Lubbers de leiding had. Voor ons was de verhuizing een hele verandering. Van het gemoedelijke Zeeuws-Vlaanderen naar het noorden van Nederland. En ook het feit dat Jan de zusters op zou volgen, maakte het extra spannend: zo'n 'broekje' kon hen toch niet

Directies				
Zr. Leupers	Ridders Lubbers			
Zr. Bonaventura	Westerholm	-	mrt 1972
Zr. Paulo	Westerholm	nov 1969	-	feb 1970
	Ridders Lubbers	feb 1970	-	nov 1971
Zr. Bonaventura	Westerholm	nov 1971	-	dec 1993
Zr. Michaëla	Westerholm	nov 1971	-	aug 1972
J.C.C. Langeveld	Westerholm	aug 1972	-	juni 1984
	Ridders Lubbers	juni 1984	-
		dec 1993	-

vervangen? Maar gelukkig waren de bewoners na verloop van tijd toch tevreden dankzij de goede zorgen van hem en zijn rechterhand zuster – zoals ook de

niet-religieuze zorgmedewerkers toen nog aangesproken werden – Betsie Bosman. Dat Jan twee huizen onder zijn hoede had, was best wel druk, temeer omdat hij ook meedraaide in de beschikbaarheidsdienst 's nachts.

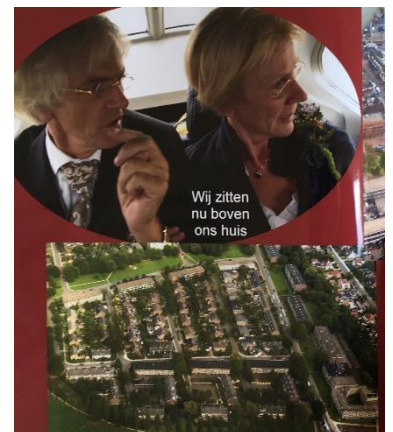
Na bijna 25 jaar hard werken maar met heel veel voldoening nam Jan afscheid. Gelukkig ging hij met vervroegd pensioen. Het heeft zo moeten zijn, want als hij gebleven was, zou hij tijdens zijn werk ziek zijn geworden en had hij nooit dat hartverwarmende afscheid mogen beleven. Een afscheid van een paar dagen, met vele speeches, een Sister Act opgevoerd door medewerkers, een rondvlucht vanaf vliegveld Eelde boven Haren, Groningen en omgeving. Een rondvlucht die volgens de

heer Hielke Sloterwijk, het toenmalige hoofd verzorging/huishouding van Westerholm en Rikkers-Lubbers, bijna in het water viel toen ik in de auto op weg naar het vliegveld zei dat ik nog nooit gevlogen had en ik het ook best wel wat spannend vond. We vlogen uiteraard ook over Rikkers-Lubbers en Westerholm. Het leukste was dat we vanuit het vliegtuig, beneden bij Westerholm de bewoners en medewerkers met zakdoeken en spandoeken zagen zwaaien. Jan kreeg een prachtig cadeau: een bronzen beeld gemaakt door Ynskje Penning. Het prijkt nog altijd bij mij in de vensterbank.

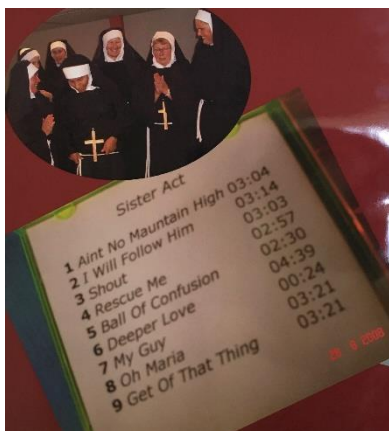
Samen met de kinderen hebben we een paar prachtige dagen gehad, verzorgd door bewoners en medewerkers. Daar ben ik dankbaar voor.

Overzicht van het afscheid bij Westerholm & Rikkers-Lubbers op 28 & 29 augustus 2008

Wij zitten nu boven ons huis

Aanbieding van het afscheidskado van bewoners en medewerkers

Bronzenbeeld gemaakt door: Ynskje Penning

Een van de laatste handelingen voor de wisseling van de wacht

In gesprek met Peter van Dam

Door Eppo van Koldam, lid raad van toezicht Westerholm

Als je praat over 50 jaar Westerholm, kun je niet om Peter van Dam heen. De laatste 30 jaar was hij binnen het bestuur van de Rijkers-Lubbers Stichting verantwoordelijk voor de 'gebouwelijke zaken'. Overigens niet alleen voor het gebouw in Haren, maar ook voor Huize Rijkers-Lubbers in Groningen.

Ik zoek Peter op in zijn woning te Tolbert. Reeds in de aanvang blijkt dat Peter, ondanks zijn 75 jaren, geenszins uitsluitend op zijn lauweren rust. Hij is nog steeds actief als architect. De afspraak moet dus even worden verschoven, omdat Peter nog naar een klus in Pingjum moet. Het blijkt dat Peter erg actief is met de zogenaamde Rood voor Rood regeling. Niet meer in gebruik zijnde boerderijen worden op basis van die regeling vervangen door burgerwoningen in combinatie met natuurbeheer. Peter praat er met passie over.

Maar terug naar Westerholm. Waar is Peter nu het meest trots op, als hij terugkijkt op die afgelopen 30 jaar? Dat is het hotelconcept. Peter legt uit dat een verzorgingstehuis er niet stoffig en saai uit moet zien. Het moet juist kleurig en uitnodigend zijn met ruime gangen. Men moet er graag willen wonen, zich er echt thuis voelen. Dat is de rode draad in Peters activiteiten geweest. Kort na zijn intrede in het bestuur kon hij aan de slag met de eerste grote verbouwing. Van drie kleine kamers werden twee grotere kamers gemaakt. De serre werd aan de recreatieruimte gebouwd en de receptie werd vernieuwd.

Later volgden nog meer verbouwingen en uitbreidingen. Eerst werd de glazen gang tussen het hoofdgebouw en de bebouwing aan de Westerse Drift vervangen door negen aanleunwoningen in drie bouwlagen. Daarna volgde de optopping van het hoofdgebouw. Een spectaculaire actie, want er werd gekozen voor het plaatsen van kant en klare containers op het bestaande dak (zie de foto). Zo kon de verbouwing snel worden gerealiseerd. De laatste grote klus van Peter was de realisatie van het Westerhuys aan de Westerse Drift na afbraak van de bestaande vleugel. Peter benadrukt dat bij al die uitbreidingen het

hotelconcept steeds het uitgangspunt is gebleven.

Ook bij de geplande uitbreiding aan de Beatrixlaan is Peter intensief betrokken geweest. Er zijn de afgelopen 20 jaar diverse plannen voor die uitbreiding gepresenteerd. Maar het mocht door allerlei oorzaken steeds niet lukken. Peter heeft inmiddels afstand genomen van het project. Door het voortdurende uitstel van de nieuwbouw is ook de opfrissing van het bestaande gebouw vertraagd. Volgens Peter moet je een concept om de 20 jaar vernieuwen. Andere tijden brengen andere wensen en andere inzichten. Nu, na 30 jaar, is het concept uit 1990 wat slechts geworden. Gelukkig komt ook daar binnenkort verandering in.

Peter benadrukt dat hij in het bestuur van de Rijkers-Lubbers Stichting altijd plezierig heeft samengewerkt. Zo zorgde René van Gessel er steeds voor dat de financiële kant van de verbouwingen en uitbreidingen in orde was. Ook had hij binnen het bestuur goed contact met Jan Kuin en Gineke van Baak.

Interview met Wijnand Rigter, bestuurder van Westerholm in de jaren 2008-2017

Vanaf wanneer was jij bij Westerholm betrokken?

Vanaf 1 augustus 2008 ben ik in Westerholm werkzaam geweest als directeur-

bestuurder. Ik herinner mij nog goed dat ik op sollicitatiegesprek kwam bij de heren Harry Weisbeek en

Jan Koelink. Met mijn vrouw was ik al een keer met de auto door de omgeving gereden om te zien hoe Haren eruitzag. We waren er niet eerder geweest. Het is een prachtig dorp en de nabije omgeving van Westerholm maar ook die van Rijkers-Lubbers in de stad Groningen, dat toen nog bij Westerholm hoorde, maakten veel indruk.

Jan Langeveld was toen de directeur. Vanwege zijn pensionering was de vacature ontstaan. Hij heeft mij op een plezierige wijze ingewerkt en een beetje

wegwijs gemaakt in Haren. Daarnaast was Marianne Suurmeijer een belangrijke ondersteuning in de organisatie.

Wat waren de belangrijkste projecten/vernieuwingen die werden ingevoerd in jouw periode?

De optopping met een geheel nieuwe tweede etage bovenop de eerste etage in het najaar van 2011.

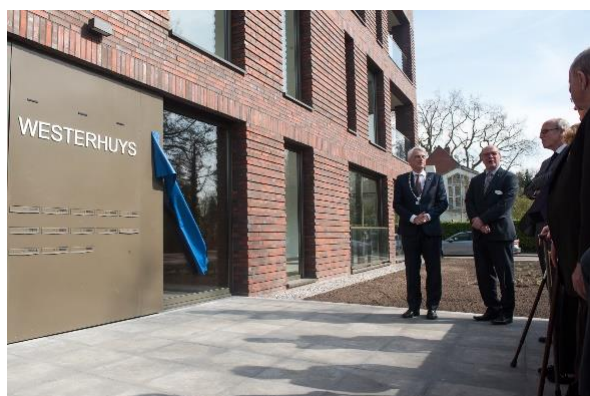

Gelijktijdig vond een renovatie plaats van het gehele pand, waaronder de complete vernieuwing van de keukens, uitbreiding van de huiskamer *het Holmhuys* op de eerste verdieping en de herinrichting van het geheel.

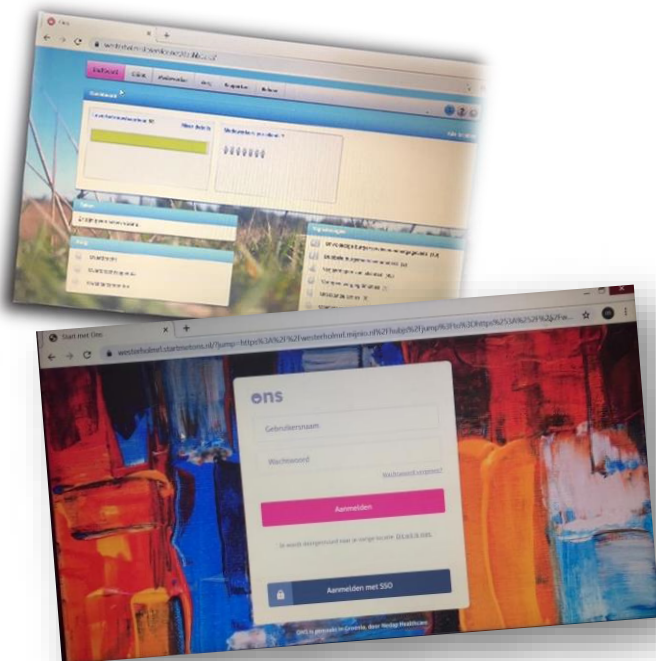
Dit alles was zo ingrijpend dat het merendeel van de bewoners tijdelijk verhuisde naar het Postillion Hotel.

Begin 2017 werden de uitbreiding met het Westerhuys aan de kant van de Westerse Drift en vervolgens de huiskamer *het Tuinhuys* op de begane grond gerealiseerd.

De ondersteuning vanuit de raad van toezicht van Westerholm en het bestuur van Rijkers-Lubbers, en met name door Peter van Dam, was hierbij belangrijk.

Naast al deze bouwactiviteiten werd ook op het gebied van automatisering een moderniseringslag gemaakt en tevens werd het ECD (Elektronisch Cliënten Dossier) geïntroduceerd.

Het was onmogelijk om al deze plannen uit te werken zonder de enorme inzet en betrokkenheid van alle medewerkers van Westerholm en Rijkers-Lubbers.

Wat waren hoogtepunten door al die jaren heen?

Het bezoek van voormalig minister-president Ruud Lubbers. Hij belde op omdat hij vragen had over zijn familie: in hoeverre deze verwant was aan de familie Rijkers-Lubbers: dat bleek zo te zijn. Dat resulteerde in een persoonlijk bezoek van hem en zijn vrouw Ria aan Westerholm en Rijkers-Lubbers, waarbij ook een bezoek werd gebracht aan het graf van het echtpaar Rijkers-Lubbers op het oude Rooms-

Katholieke kerkhof aan de Hereweg in Groningen.

Ook de Jozefkerk werd bezocht waarbij plebaan Wagenaar (historicus) een prachtige rondleiding verzorgde door de kerk. En wat leuk dat mijn vrouw Jenny en ook Jan Koelink en zijn vrouw Germiek aanwezig waren bij dit bezoek. Jan Koelink had op hetzelfde gymnasium in Nijmegen gezeten als de heer Lubbers, dus dat gaf veel stof tot herinneringen ophalen. De heropening van de optopping met een hele afdeling bovenop de tweede etage werd verricht door Ria Lubbers.

Door de jaren heen waren het Kerstdiner

en de paasbrunch met de bewoners en hun familieleden steeds een hoogtepunt in het jaar.

De indrukwekkende Paasgang met de bewoners die aan de hand van de statieën meebeleefd kon worden, was prachtig. Ook het moment van herdenken van de overledenen van het afgelopen jaar was een bijzonder moment van saamhorigheid.

De Herensociëteit met Harrie Verhagen als stuwende kracht bracht mooie lezingen en interessante gesprekken.

De Casparie huisconcerten met toelichting van de muziekstukken door een deskundige waren boeiend en een feest om naar te luisteren.

Deze activiteiten en de bewoners ieder met hun eigen verhaal maakten de periode van wonen en werken in Westerholm voor mij heel bijzonder.

Wat geef je Westerholm nog mee?

We hebben veel ups en downs meegeemaakt in die bijna 10 jaren. Wat fijn dat we al die jaren met zoveel plezier in Haren hebben mogen wonen en zoveel fijne mensen hebben mogen leren kennen. Ik hoop dat bewoners en medewerkers nog lang en met veel plezier mogen wonen en werken in Westerholm.

Een dierbare herinnering

Door Harry Weisbeek, lid Raad van Toezicht Westerholm in de periode mei 2007-september 2015

Wanneer door de Ridders-Lubbers Stichting in 1933 het pand Heresingel 36 wordt aangekocht, krijgt deze een functie als 'Pension voor Dames en Heeren, uitsluitend eerste klas'. Zoals deze omschrijving al doet vermoeden, woonde hier alleen een groep van 'beter gesitueerde ouderen'. Destijds werd door het Rooms-katholieke Armbestuur, beheerder van o.m. het Mariapension, vanwege concurrentieangst, vruchteloos bezwaar aangetekend tegen dit voornemen. Over dit andere R.K.-tehuis in Groningen gaat mijn herinnering.

Aan het begin van jaren zestig bracht ik geregeld een bezoek aan het bejaardenhuis, waar mijn opa van moederskant

woonde. Het Mariapension in de Butjesstraat in Groningen had op mij destijds een bepaalde aantrekkingskracht, die ik in het huidige tijdsgewricht minder goed kan plaatsten. Vergeleken met de huidige maatstaven werd mijn grootvader daar al op betrekkelijk jonge leeftijd, hij was amper zestig, 'opgeborgen' .

Het door nonnen gerunde tehuis in de stad voldeed, volgens de toen geldende normen, in alle opzichten aan een natuurlijk eindstation voor de mens die aan zijn

laatste levensfase was begonnen. Er heerste rust en op weg naar de kamer van mijn opa passeerden we mensen die zich, ieder op eigen wijze, hadden overgegeven aan de onvermijdbare stilte, die de oude dag destijds omgaf. Geen lawaaiige gesprekken, slechts hier en daar een zacht geluid van de radiocentrale of de causerie van de huispapegaai. Veelal vriendelijke en tevreden ouderen, voor wie elke dag hetzelfde eentonige ritme gold.

Meestal toog ik eerst naar de kamer van mijn voorvader, waar hij meestal niet te vinden was. Kamer is eigenlijk een groot woord voor een ruimte, die aan weerskanten werd afgescheiden door een houten schot en aan de voorkant door een gordijn. De inventaris bestond uit een éénpersoons bed, een soort commodekast voorzien van waskom en lampetkan en een stoel, ook was er een smalle garderobekast. Eigenlijk was zijn habitat een schamel ingerichte slaapkamer, zonder enige opsmuk. Zijn kamer liet op indringende wijze zien welke plek de minvermogende medemens in de samenleving restte. Zo keek ik er toen niet naar, maar zo kijk ik er wel op terug.

Opa bevond zich het grootste deel van de dag in de gemeenschappelijke ruimte, waar hij geen vaste plek had, maar wél een favoriete zitplaats.

Hij was een graag geziene persoon, die vanwege zijn eigen, bescheiden manier van doen door iedereen met vriendelijkheid en respect werd bejegend. Zijn grootste vriend was meneer Makken, een welgestelde medebewoner, in wiens grote salon wij bijeen mochten komen om opa's verjaardag te vieren. Een ongekend voorrecht. Ik zie ze nog voor me, twee oude mannen met een heerlijk geurende bolknak tussen de vingers, waar ze uren plezier aan beleefden.

Ondanks de eenvoudige voorzieningen en het gebrek aan enig comfort was het

Mariapension voor mijn opa onmiskenbaar een Huisje Weltevree. Op basis van anciënniteit is hij daar de oudste bewoner ooit geweest. Op 93-jarige leeftijd is hij overleden, kort na zijn verhuizing naar het Maartenshof.

Toen ik in 2007 gevraagd werd om zitting te nemen in de Raad van Toezicht van Huize Westerholm, vallend onder het beheer van de Rikkers-Lubbers Stichting, heeft deze dierbare herinnering destijds ongetwijfeld een rol gespeeld bij mijn besluit om positief op dit verzoek te reageren.

Wederwaardigheden tijdens de 'optopping' 2011

Door Erna Poutsma, Jans Roorda en Marianne Suurmeijer met medewerking van Els Bijster, Monica Edelenbos en Trudy Verhagen

De vraag naar plaatsen in Westerholm was al jaren groter dan het aanbod. Normaal gesproken zegt de zorgverzekeraar dan tegen zijn cliënt: ga maar naar een andere zorgaanbieder. Maar de mensen die de voorkeur voor Westerholm hadden uitgesproken, lieten zich niet naar een ander huis sturen. Met behulp van het zorgkantoor heeft Westerholm in 2010 extra plaatsen gekregen en toestemming voor de zogenoemde 'optopping'. De voorbereidingen startten in april-mei 2011.

Optopping?

Ja, 'optopping', maar dit begrip heeft wel enige uitleg. De zuidvleugel – dat is de vleugel meteen links van de oprijlaan van Westerholm – bestond tot september 2011 uit de begane grond en één etage (zie foto). Deze bestaande bouwlagen werden 'opgetopt' met een geheel nieuwe, tweede etage. Dit gebeurde tegelijkertijd met een renovatie van het gehele verzorgingshuis, inclusief een drastische vernieuwing van de keuken. Deze operatie noemen we 'optopping', want ook de renovatie zou je als een soort optopping kunnen beschouwen: het **tip**top in orde maken van iets wat verouderd is.

Van twee naar drie bouwlagen

Voorbereiding

Het was vanaf het begin, toen de plannen voor de optopping vorm kregen, duidelijk dat de bewoners van Westerholm in die tijd niet in hun appartement konden blijven wonen, met uitzondering van de toen nog laagbouw aan de Westerse Drift en van de aanleunwoningen in het tussensstuk. Vast stond dat de bewoners gedurende de 6 weken, dat de bouw zou duren, samen ergens ondergebracht zouden moeten worden. Voor 9 bewoners, die intensieve zorg nodig hadden, was ruimte in Huize Rijkers-Lubbers in de stad. Voor 34 bewoners werden hotelkamers en

een zaal voor de dagactiviteiten gehuurd in het Postillion Hotel aan de Emmalaan (later het nu gesloten Nescio Hotel). Natuurlijk stuitte dit op protesten en verontwaardiging, maar achteraf kunnen we zeggen dat de bewoners er de tijd van hun leven hebben gehad, want het werd gebracht als een vakantiereis en dat was bekend terrein voor de bewoners. En ook een hotel was niemand vreemd.

Voor het gemak heeft Jans Roorda, de schrijfster van het deel over de Westerholmers, de bewoners ingedeeld in Hotellers

(dus de mensen in het Postillion Hotel) en Westerholmers (de achterblijvers in

Westerholm). Die termen zijn in dit hele verhaal overgenomen.

De Hotellers

Op 15 september 2011 werden de mensen met rolstoelbusjes en auto's van Westerholm naar het Postillion Hotel gebracht. Een enkeling ging, met begeleiding, met de fiets.

In het hotel werden ze gezellig ontvangen en begeleid naar hun kamer. Die overigens niet met een sleutel maar met een kaart geopend moesten worden. Dat bleef voor sommigen een raadsel, iedere keer weer.

Behalve kleding mocht iedereen één meubelstuk meenemen; de één nam een gemakkelijke stoel mee, de ander een kastje. De meubels in Westerholm werden trouwens deels opgeslagen, deels goed in plastic verpakt op het appartement. Nadat iedereen was geïnstalleerd, volgde een gezamenlijke maaltijd in de zaal waar zich de komende 6 weken het hele dagelijkse leven zou afspelen.

Voor het eten en drinken was het keukenpersoneel van Westerholm meegekomen. Zij werkten vanuit de keuken van het hotel, ook voor de maaltijden in Westerholm. Immers, daar werd de keuken tegelijk verbouwd. Op zich waren de maaltijden ook al een feestje want alles ging in buffetvorm. De warme maaltijd werd door de verzorgenden in de zaal opgescheept en ontbijt en avondbrood kon men zelf vanaf het buffet halen en dat was als in een hotel. Tussen de maaltijden door was er altijd koffie en thee beschikbaar.

En zo vormden zich groepjes in die zaal, tafeltjes van 4 personen, die elkaar eerder eigenlijk nog nooit waren tegengekomen in Westerholm. Een speciale tafel, die ook later bleef bestaan, was de Amsterdamse tafel van een viertal bewoners, die vroeger alle vier in Amsterdam hadden gewoond en zo heerlijk herinneringen konden ophalen.

De activiteitenbegeleiders, Els Bijster en Monica Edelenbos, hadden een geweldig programma opgesteld. Iedere week werd gewijd aan een ander land. Dat betekende films, literatuur, muziek, eten en verhalen van de bewoners zelf. De eerste week was gewijd aan Groningen, zie ook het programma hierbij.

DIVERDOATSIE IN HET HOTEL

PROGRAMMA GRONINGER WEEK 19-24 SEPTEMBER 2011

MAANDAG 19 SEPTEMBER

Tijdens de koffie met Groninger koek, ongeveer **10.30 uur**, introductie van het programma. Verder wordt er gebrainstormd over de vraag: Waar denkt u aan bij Groningen?

Vanaf **15.30 uur** is er gelegenheid een poster te maken over Groningen.

Verder is er een leestafel met boeken en gedichten over Groningen, er zijn kruiswoord- en woordzoek puzzles.

Er staat een sjoelbak en er liggen allerlei spelletjes en tijdschriften.

DINSDAG 20 SEPTEMBER IS HET OOK PRINSJESDAG.

Vanaf **10.00 uur** begint de Bingo o.l.v. dames onderlinge relaties.

12.00 uur start op de TV het programma uit den Haag.

15.45 uur komt de heer Akkermans, van het reisbureau HS travel, op ludieke wijze een lezing houden over de stad Groningen.

WOENSDAG 21 SEPTEMBER

Vanaf de koffie tot aan de warme maaltijd is een van de

Daarna volgden o.a. Scandinavië, Italië, Duitsland, Engeland, de Verenigde Staten. Voor de Scandinavische week werden bijvoorbeeld spulletjes bij Ikea gehaald en

was er een Fika-moment met lekkere koekjes en taarten en natuurlijk was er muziek van Grieg en werden er verhalen van Andersen voorgelezen. Een plaatselijke tv-winkel leverde trouwens een extra grote tv voor de zaal, en het koor van de kerk kwam een zondagmiddag zingen. Het programma was zo aantrekkelijk dat de Westerholmers, de achterblijvers in Westerholm dus, regelmatig naar het hotel kwamen om daar mee te doen aan de activiteiten.

Het zorgpersoneel was verdeeld over de drie locaties: extra voor Rikkers-Lubbers, enkele in Westerholm en de rest in het hotel. Daar hebben ze geweldig werk verricht samen met veel vrijwilligers onder

De Westerholmers

De bewoners van de toen nog laagbouw aan de Westerse Drift en van de aanleunwoningen in de tussengang konden dus in Westerholm blijven. Deze laatsten konden de lift niet meer gebruiken, alleen de trap die uitkwam bij de uitgang aan de

leiding van Trudy Verhagen. Hun inzet was onontbeerlijk.

Berucht was de traplift. De bewoners hadden allemaal een kamer op de diverse etages in het gebouw dat met een glazen loopbrug was verbonden met het hoofdgebouw. In dat hoofdgebouw bevond zich op de eerste verdieping de grote zaal waar zich overdag alles afspeelde. Om daar te komen was er tussen de loopbrug en de zaal alleen maar een soort traplift: er paste maar één rolstoel of rollator op. Wanneer het invalidentoilet, gelegen op de begane grond, gebruikt moest worden was opnieuw de traplift nodig. Eigenlijk was er continu iemand bij die lift aanwezig om de bewoners te helpen die van de zaal naar hun kamer of vice versa wilden.

Dit waren wat knelpunten bij een verder prima verlopen verblijf in het motel.

Westerse Drift. Daar kwam ook – tijdelijk uiteraard – de receptie van Westerholm. Het voorste deel waar ge- en verbouwd werd, werd met schotten afgesloten. De achterblijvers mochten daar niet komen. Waar nu de ingang van het Tuinhuys is,

werd een plekje gecreëerd, waar ze dan nog wel bij elkaar konden komen. De Westerholmers, die konden dus fijn thuis blijven, dat wel. Maar verder waren ze nogal eenzaam. Stof en lawaai.

Maar voor de contacten en het activiteitenprogramma moesten ze naar het hotel. Voor velen van de Westerholmers was de moeilijkheid hoe daar te komen. Er was geen busverbinding of zoiets. Maar er was wel de rolstoeltaxi waar men gebruik van kon maken. En weer anderen gingen gewoon met hun scootmobiel. Ze hadden echter toch het gevoel dat ze daar altijd op visite waren. Het grootste deel van de dag waren ze er niet. Het hele gebeuren van de Hotellers speelde zich af in de activiteitenzaal, waardoor er veel en plezierig contact ontstond.

Maar de Westerholmers hadden toch ook nog wel iets bijzonders: de nieuwe appartementen. Elk nieuw appartement bestond uit twee units. Het dak van de eerste etage was natuurlijk eerst helemaal klaargemaakt met het aanleggen van de benodigde leidingen en aan-afvoer. De nieuwe units kwamen kant en klaar uit Joegoslavië. Eén unit op een grote vrachtauto met oplegger.

En dan waren er heel grote hijskranen die zo'n unit ophesen en zorgden dat deze

precies op zijn plaats kwam. Elke operatie was wéér spannend, sensationeel en spectaculair en trok veel kijkers. Prachtig om die precisie van werken te zien. De Westerholmers genoten ervan.

Terug op stee

Uiteindelijk op 3 november was de optopping zóver klaar dat de bewoners terug konden naar hun appartement in Westerholm, dat natuurlijk grondig was schoongemaakt en weer volledig ingericht. Alles bij elkaar was het zeker een logistiek hoogstandje.

Bij aankomst in Westerholm stond de koffie klaar en ontving iedereen een roos.

Voor sommige mensen was het duidelijk moeilijk om afscheid van elkaar te nemen. De Amsterdamse tafel bleef bestaan en er

ontstond zelfs een echte liefde tussen twee bewoners. De optopping was aan de buitenkant inmiddels klaar, evenals de gerenoveerde keuken. Binnenshuis moest nog wel het nodige gedaan worden, maar in januari 2012 konden de eerste mensen hun nieuwe appartementen bewonen.

Maar uiteindelijk was iedereen, na 7 weken, heel blij om met z'n allen weer in Westerholm te zijn; weer door te gaan zoals het altijd gegaan was. Heerlijk weer het aloude ritme.

40 Jaar Onderlinge Relaties

Door Trudy Verhagen, voormalig voorzitter Contactgroep Onderlinge Relaties

Onderlinge Relaties werd in 1977 opgericht als werkgroep van de St. Nicolaasparochie. Dit naar aanleiding van opmerkingen van ouderen die vonden dat er zo weinig voor hen werd gedaan. Een groepje parochianen is toen gaan brainstormen hoe aan deze vragen inhoud gegeven zou kunnen worden. Initiatiefnemers waren onder andere Jan en

Beb Froklage en Mieke te Braake. In 2017 hield Onderlinge Relaties op te bestaan. Trudy Verhagen, de laatste voorzitter, kijkt terug op 40 jaar Onderlinge Relaties.

Het begin

Na een aantal maanden van wikken en wegen kon op 27 april 1977 officieel aan het toenmalige kerkbestuur per brief medegedeeld worden dat er een nieuwe werkgroep was opgericht onder de naam

Onderlinge Relaties. Het doel van deze werkgroep was: "De relaties tussen mensen onderling bevorderen." Er werd een

De oprichters van Onderlinge Relaties Bep en Jan Froklage

bestuur gevormd en Beb Froklage werd de eerste voorzitter van Onderlinge Relaties. Beb zou 5 jaar voorzitter blijven. De groep groeide in 1978 en 1979 uit tot zo'n 27 à 28 leden met allemaal dames. Even terzijde, de mannen uit de voorbereidingsgroep waren al gauw afgehaakt.

De activiteiten

Er werd een bezoekersgroep gevormd: ieder van ons kreeg een paar adressen van ouderen om die regelmatig te gaan bezoeken. Ook begonnen we – op bescheiden wijze – activiteiten te organiseren. Toen nog in het kleine zaaltje bij de St. Nicolaaskerk. Er werden busreisjes georganiseerd; de eerste onder leiding van mevrouw B. Bom. Aangezien dat een groot succes was, werd er voortaan elk jaar een reisje georganiseerd. Vele jaren was onze collega Tonia Mooyman de drijvende kracht achter deze reisjes. Zij besteedde daar veel tijd aan: waar gaan we heen, wie gaan mee, wat zijn de kosten, regelen van het vervoer, enz. enz.

In het begin kregen we een bescheiden financiële ondersteuning van de parochie om onze activiteiten te bekostigen; later kregen we – via Torion – subsidie van de gemeente. En zo groeide niet alleen de groep, maar ook de activiteiten voor onze ouderen, zoals de lentemiddagen, waarvan de eerste in 1979 werd gehouden. In de kerkboerderij aan de Oude Middel-

horst, want het parochiezaaltje van de kerk was daar te klein voor. We haalden de mensen op met auto's; ook de mensen uit Westerholm.

In 1980 hielden wij onze eerste kerstviering in de St. Nicolaasschool. Leuk om te vermelden is dat wij – op verzoek van de toenmalige directeur van Westerholm, zuster Michaëla – toen ook al één maal per week koffie gingen schenken en vanaf 1982 ook spelmorgens gingen organiseren in Westerholm.

Vanaf september 1998 mochten wij – in goed overleg met de heer Jan Langeveld – al onze activiteiten houden in de recreatiezaal van Westerholm. Vele jaren hebben wij met veel plezier daar in die mooie, ruime en lichte ruimte onze activiteiten georganiseerd.

De voorzitters

In 1982 nam Mieke Gieskes de voorzittershamer over van Bep Froklage, om na 10 jaar opgevolgd te worden door Anneke Sangers, die op haar beurt de hamer in 1998 weer overdroeg aan mij, Trudy Verhagen. Jammer dat ik deze niet verder doorgeven kon.

Noot van de redactie: Tijdens de viering van het 35-jarig bestaan van de Contactgroep Onderlinge Relaties in 2012 werd Trudy Verhagen koninklijk onderscheiden voor haar verdiensten, o.a. bij Westerholm, Torion en de Nicolaaskerk. Ze kreeg het lintje opgespeld door de interim-burgemeester van Haren, E. Fennema; ze werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Het afscheid

De Contactgroep Onderlinge Relaties vierde op 27 april 2017 zijn 40-jarig jubileum met een feestelijke middag in Westerholm. Samen met de bewoners van Westerholm maar ook met genodigden van buiten die veel voor de Contactgroep hebben betekend. Het was een verjaardag met een lach maar ook met een traan: het was de laatste keer dat we als Onderlinge Relaties iets organiseerden. De groep besloot uit elkaar te gaan: de leden

De groep vrijwilligers van Onderlinge Relaties ten tijde van de opheffing

werden steeds ouder – zo langzamerhand werden we onze eigen doelgroep –, er was geen jongere aanwas en er waren geen nieuwe bestuursleden te vinden. Ik zelf zou bijvoorbeeld 5 jaar voorzitter zijn, maar het werden er 19!

Maar een aantal van de leden is vrijwilliger bij Westerholm gebleven, bijvoorbeeld bij het koffieschenken en assisteren daar waar nodig is. En dat doen we nog steeds met heel veel plezier.

50 jaar keuken Westerholm

Interview met Ferdi Brink, kok in de keuken van Westerholm, door Erna Poutsma

Wat eten we vandaag? Gevulde doperwtjes is het standaardantwoord van Ferdi Brik, sinds 1 oktober 2001 werkzaam als kok bij Westerholm. Geen wonder dan ook dat Inez Timmer hem bij zijn 12½-jarig jubileum in Westerholm een zak doperwtjes aanbood met de opmerking dat ze geen tijd had gehad ze te vullen.

Ferdi is een gezellige prater en schrikt wel even als hij een foto van zichzelf ziet, ongeveer 15 jaar geleden. “Wel wat steviger geworden”, is zijn commentaar. In de tijd dat hij in Westerholm werkzaam was, heeft hij drie directeuren meegemaakt, eerst de heer Langeveld, daarna Wijnand Rigter en nu Dineke Katerberg. De keuken heeft eigenlijk altijd de maaltijden verzorgd voor ongeveer 80 personen. Het is natuurlijk niet alleen de warme maaltijd waar de keuken voor zorgde en ook nu nog zorgt, maar ook ontbijt, koffie, thee en de broodmaaltijd 's avonds. Want eigenlijk wel heel bijzonder, tot nu toe wordt nog altijd 's middags warm gegeten.

Tot twee jaar geleden werd ook al het eten en drinken voor Huize Rijkers-Lubbers in de stad Groningen vanuit Westerholm verzorgd. Eén keer per dag, tegen 11 uur 's morgens reed een auto van Westerholm naar de stad. Aanvankelijk kregen de bewoners daar hun warme maaltijd in een zogenaamd koffertje, later werd in Rijkers-Lubbers een proef gedaan met een soort meals on wheels systeem, waarbij per bewoner ter

plekke een bordje werd opgescheept. Heel merkwaardig was dan wel dat waar de bewoners van Rijkers-Lubbers een bepaalde warme maaltijd uitstekend vonden, in Westerholm kritiek kwam op precies hetzelfde eten, dat in een ‘koffertje’ kwam. Kennelijk maakt de manier van serveren verschil in smaakbeleving.

Ongeveer 17 jaar geleden begon Westerholm ook warme maaltijden in de wijk te bezorgen. Aanvankelijk maar enkele maaltijden, die per fiets werden rondgebracht en wat later met een soort hondenkar achter de fiets en tenslotte met de auto, zoals ook nu nog.

Dagvers thuisbezorgd

De eerste jaren werd dit gedaan door eigen (keuken)personeel, later door vrijwilligers, die een vorm van dienstverband hebben met Torion (de vroegere stichting Welzijn Ouderen in Haren).

In de 19 jaar dat Ferdi in Westerholm werkt, heeft hij twee verbouwingen mee-gemaakt, het Westerhuys, dat in 2017 werd geopend, maar erg ingrijpend was de verbouwing in 2011, samen met de optopping, waarbij de keuken een totale make-over kreeg en er ook anders gekookt ging

Datum	Menu 1	Menu 2
maandag 14 december	Groentesoep Procureuriap Witlof Met Ham En Kaas Gekookte Aardappelen Griesmeel Met Rode Bes Gebonden Champignonsoep Slavink Tuinbonen Gekookte Aardappelen Frambozenyoghurt Tuinkruidenbouillon	Groentesoep Gestoomde Vis Met Kruidensaus Gemengde Groenten Gekookte Aardappelen Griesmeel Met Rode Bes Gebonden Champignonsoep Goulash Sperziebonen Rijst Frambozenyoghurt Tuinkruidenbouillon
dinsdag 15 december		
woensdag 16 december		

kort worden al die lijsten overgebracht in een Excel-menu, maar dit zal zich ongetwijfeld verder gaan ontwikkelen. In het verleden werd de warme maaltijd altijd per appartement geserveerd. Eens in de 2 weken was er een zogenoemde gezamenlijke maaltijd in de recreatiezaal, waar graag gebruik van werd gemaakt en ook zichtbaar beter werd gegeten.

Inmiddels wordt de zaal tegen de middag omgetoverd tot een restaurant waar ongeveer 25 mensen dagelijks komen eten.

worden. Zonder in details te treden: van koken naar stomen. En dat was wel wennen. Daarvoor trouwens had Ferdi al 6 weken staan koken in de keuken van Het Postillion Hotel, waarheen hij was uitbesteed, tijdens die zogenoemde optopping, waarover u elders in dit blad kunt lezen. “Dat was wel aanpassen”, zegt Ferdi, “want ik verzorgde de maaltijden voor onze bewoners, maar naast mij draaide het restaurant ook gewoon door.”

Toen Ferdi begon, was de zogeheten groentekeuken al niet meer in gebruik, waar het personeel zelf de groente schoon moest maken en aardappelen schillen. Groente kwam en komt nu nog steeds grotendeels van de Harense groenteboer, kant en klaar schoon en gesneden. De keuken hanteert een keuzemenu, met als nadeel dat ruim van tevoren gekozen moet worden wat men wil eten. Pas sinds

Wel zijn de smaken veranderd, van het meer traditionele worden nu ook graag buitenlandse gerechten gekozen en wordt er meer vis gegeten. Aanvankelijk in een Rooms-Katholieke instelling als Westerholm alleen vis op vrijdag, nu zeker drie keer in de week.

Een vraag die tijdens het gesprek met Ferdi opdook: "Hoe verzinnen jullie telkens weer een geweldig Kerstdiner?" "In eerste instantie vragen we het

personeel om ideeën, daaruit maken we een selectie en dan

gaan we proefkoken en natuurlijk zelf proberen. Allerlei factoren spelen daarbij natuurlijk een rol, of het geschikt is voor een grote groep, of de keuken het aankan enz.

Het Kerstdiner was zo'n succes dat we het nu over twee dagen hebben moeten verspreiden, omdat de zaal gewoon te klein was voor alle aanmeldingen en we niemand teleur wilden stellen. Natuurlijk kunnen we dat niet helemaal met eigen personeel doen, maar hebben we hulp van de leerlingen van de hotelschool. Trouwens, die helpen ook regelmatig bij andere evenementen met serveren en zo.

En ja, we maken vrijwel alles zelf, ook de borrelhapjes, de buffetten en wat er maar gevraagd wordt. In de toekomst zal er

duidelijk nog meer veranderen, maar het blijft op deze manier een boeiend vak", aldus Ferdi Brik.

De zorg in 50 jaar, door de ogen van de zorgverleners

Aan dit verhaal hebben meegewerkt Mariska Ennes-Boutier, Diana Bosgraaf, Margriet Hoiting en Sijka van der Vorst. Mariska heeft na vele jaren afscheid genomen van Westerholm. Diana, Margriet en Sijka werken nog bij Westerholm. Ieder vertelt haar verhaal vanuit haar eigen perspectief en beleving.

Mariska Ennes-Boutier, verzorgende in Westerholm van winter 1976 tot zomer 2011, vertelt haar verhaal:

Mijn kennismaking met Westerholm

In 1976 maakte ik kennis met zr. Michaëla, de toenmalige directrice van Westerholm, een aardige maar pittige zuster. Deze zuster was niet bekend met medische aangelegenheden. Je kunt je nu niet meer voorstellen dat je dan een directiepost bekleedt. Maar dit is dan ook in de 70'er jaren van de vorige eeuw. Pas bij mij derde gesprek prikten we een datum van indiensttreding. Nadat ik was gekeurd door een goedge huisarts dokter Bruins: "Je bent gezond, toch geen bijzonder klachten? Het lijkt me gezellig werken bij de zusters. Ik wens je een plezierige tijd." En dat was de keuring.

Westerholm was een betrekkelijk nieuw huis, voor die tijd heel modern. Ieder appartement had een eigen douche met toilet en een keukenblok. Groene deuren en bruine kozijnen.

Maar de sfeer van dit huis voelde ook anders dan bij andere huizen, het had een voorname uitstraling. Er woonden toen vooral ook de beter gesitueerden. Ze waren in Westerholm komen wonen met het oog op later: als er wat met hen zou gebeuren, zou hulp dichtbij zijn.

Er waren nog veel bewoners die op vakantie gingen: in eigen land dan wel via vliegveld Eelde naar het buitenland. Je was toch een stumper als je met een stok door de gangen liep. Diezelfde mensen moesten eens weten dat het nu juist een bijzon-

derheid is als je je zonder hulpmiddel verplaatst.

Elke ochtend werd er om 10.00 uur koffie gedronken in de recreatiezaal. Een rij heren, een rij dames. En probeer niet om als dame bij de heren aan te schuiven of op een andere stoel te gaan zitten. Het werd meteen duidelijk gemaakt dat dat niet op prijs werd gesteld.

Rond kwart over 11 ging het in groepjes naar iemands kamer en werd er geborrelt tot 12.30 uur. Want dan liep iedereen weer naar zijn of haar eigen kamer, waar ieder voor zich de warme maaltijd gebruikte. Daarna werd er gerust. Na het rusten zocht men elkaar weer op om te gaan bridgen, met hapjes en een drankje.

Wat me erg verbaasde, was dat er geen pleister of verband te vinden was in het hele huis. Als er iets gebeurde, dan moest de bewoner zelf maar zorgen voor het

materiaal. Dat vond zr. Michaëla heel gewoon. “Je werkt hier niet in een verpleeghuis waar alles op voorraad is”, werd mij verteld. Het had heel wat discussies en tijd nodig om het toch zover te krijgen dat er op elke afdeling in elk geval een E.H.B.O.-trommel was.

We hadden op de 2^e verdieping een dokterskamer waar een kast stond, waarin we wat meer voorraad konden aanleggen. Hier hadden we ook wel overleg met de huisartsen, met een sigaretje; dat kon toen nog. Want ander overleg gebeurde vaak op de gang.

Leven en werken met de zusters

Zr. Michaëla was ook moeder-overste van het clubje zusters die bij ons in huis woonden.

Links zr. Michaëla

Maar de zuster was ook directrice en dus voelde ze zich heel verantwoordelijk voor de bewoners maar ook voor de medewerkers. Met name voor de medewerkers die intern woonden. Zr. Michaëla had haar kamer boven de hoofdingang op de 2^e verdieping. Als je als interne heel laat thuiskwam, dan kon je het zo gek niet bedenken of ze keek altijd door een kiertje van het gordijn, wie er zo laat thuiskwam. Je kreeg er altijd een opmerking over. Zelf heb ik ook een poosje intern gewoond, maar bij mij deed ze het niet. Zr. Michaëla stond 's morgens vroeg altijd klaar voor het kantoor bij de balie om even te kijken of iedereen er was en of het goed ging met iedereen. Als je jarig was, had ze er altijd aandacht voor en kreeg je een cadeautje. Zo begon de dag vaak gezellig.

De zusters waren sterren in het organiseren van de sinterklaasfeesten. Zowel voor bewoners als medewerkers werd hier veel aandacht aan besteed. Voor de bewoners kwam er een echte sinterklaas met zwarte piet. Surprises en gedichten waren niet van de lucht; dit was natuurlijk het moment om elkaar flink te plagen. Daarna vierden de zusters zelf sinterklaas. Hun huiskamer [de refter] was versierd met sintjes en pieten.

Hele gedichten werden er voorgelezen. En de zuster gierden het uit van de pret. Wij waren wel zo nieuwsgierig om op trapjes bij het raampje boven de deur te gaan gluren.

Nog een grappig verhaal dat ik me herinner. Bij de interne medewerkers werd er altijd gewaarschuwd dat bezoek uiterlijk

om 22.30 uur weer moest vertrekken. Er werd dan op je deur geklopt met de mededeling dat het tijd was. Bij mij gebeurde dat gelukkig niet. Mijn vriend kwam en ging wanneer het uitkwam, bij voorkeur via de achterdeur bij de keuken. Een van ons had de deur op een kiertje gezet en hij sloop voorzichtig de trappen op. Bij het weggaan duwde hij zijn auto richting de straat, om geen argwaan te wekken. Wij hebben heel wat uitgehaald en veel gelachen onderling.

Sneeuwstorm

Woensdag 14 februari 1979 werden we verrast door enorme hoge sneeuwbergen.

Zoals zo vaak stond ik op de bus te wachten op de Grote Markt in Groningen om naar Haren te rijden naar mijn werk. Meestal sta je er met dezelfde groep mensen te wachten. We vonden het raar dat er geen enkele bus aankwam. Totdat er iemand aan kwam lopen met de medede-

ling dat we wel naar huis konden gaan, omdat er zeker niet voor 16.00 uur een bus zou komen. Want de wegen waren onbegaanbaar door heel hoge bergen sneeuw. We geloofden die meneer niet tot een van ons zelf richting Herestraat liep en niet ver kwam.

Naar Westerholm gebeld en afgesproken dat zodra het kon, ik die richting uit zou komen en meteen ook een koffertje met toiletpullen mee zou nemen en dan in Westerholm zou blijven slapen.

Rond 17.00 uur was ik er eindelijk. Iedereen had zijn of haar eigen 'sneeuwverhalen'. Reguliere diensten konden niet worden gedraaid, want vanwege de sneeuw kon je niet fietsen en openbaar vervoer reed ook niet. Daardoor konden niet alle medewerkers komen werken. De zusters en wij hielpen elkaar waar nodig. De keuken werd bemand door de kok, de heer Schilderman. Hij woonde ook in Haren en hij werd bijgestaan door de medewerkers die in huis waren. De kinderen in de buurt konden niet naar school en hielpen ons met brood bezorgen. Want de bakker was halverwege gestrand en zo ook de melkboer. Met elkaar hebben we gezorgd dat de bewoners geholpen werden. Het was zelfs heel gezellig werken.

Op een gegeven moment kon ik wel naar huis. De volgende ochtend liep ik rond 5.00 uur langs de Hereweg.

Deze auto, geparkeerd aan de Verlengde Hereweg te Groningen, zou voorlopig niet kunnen rijden

Toen ik bijna bij de Van Mesdagkliniek was, reed er achter me een taxi. De chauffeur heeft me naar Westerholm gebracht. “Als u morgen weer zo vroeg bent, dan breng ik u wel weer weg hoor”, zei hij. Een bijzondere tijd, die ik mijn leven lang niet zal vergeten.

De zomertijd

In de 70’er jaren hadden we ook heel warme zomers. De zorgmedewerkers hadden een wit jurkje aan met panty’s of kousen. Er waren collega’s die het niet lekker vonden om met die warmte panty’s aan te moeten hebben. Mij werd gevraagd of ik met zr. Michaëla wilde gaan praten of we bij erge warmte geen kousen aan hoefden te hebben. Dat werd een lange heftige discussie; geen van beide wilden we buigen. Het argument van de zuster was dat ze het niet gepast vond als medewerkers met blote benen rondliepen. En ze vond het ook niet hygiënisch. Waar ik weer tegenin bracht dat met dit warme weer de medewerkers door het dragen van panty’s nog erger gingen transpireren en dat dat ook niet zo fris was. Uiteindelijk kregen we het er door. Als we beloofden dat, wanneer het weer omsloeg, de panty’s weer aangingen.

Wij hebben ook nog een korte tijd mee-gemaakt dat alle zusters, behalve zr. Leonarda, bruine of zwarte habijten met sluier droegen. Op een gegeven moment hoefde dat niet meer. Maar zr. Michaëla bleef haar habijt trouw; door de week het bruine met zwarte sluier en zondag het grijze habijt. De andere zusters kwamen stuk voor stuk in burgerkleding beneden. Een blauw rokje met een rood jumpertje. “Hoe wij het vonden”, wilden ze weten. “Veel gezelliger maar doe er een kleurig sjaaltje bij om, dat staat vrolijker”, adviseerden wij. Dat was een hele omslag, zowel voor de zusters als de bewoners.

En dan had je nog de vrolijke zr. Leonarda. Altijd in voor een geintje. Ze werkte als verpleegkundige eerst in het oude R.K. Ziekenhuis aan de Verlengde Hereweg en maakte de verhuizing nog mee naar het Martini Ziekenhuis. Deze zuster ging op een brommertje naar haar werk en als ze dan terugkwam, zocht ze me op, om te vragen of ze een sigaretje op mijn kamer mocht roken. Via de balkondeur kwam ze naar binnen, want de medezusters mochten niet weten dat zij op mijn kamer een sigaretje zat te roken. Een echte Pietje Bell onder de zusters. Wat hebben we veel plezier met elkaar gehad.

Sister Act

We hadden een groot feest voor de boeg. Het was 2003 en in dat jaar bestond onze stichting Rijkers-Lubbers 75 jaar.

Dat werd groot uitgepakt. Onze toenmalige directeur, de heer Langeveld, hield wel van mooi aangeklede feesten. Het zou leuk zijn als wij, medewerkers, ook iets zouden bijdragen aan de feestvreugde. Met een clubje gingen we aan het brainstormen. Er kwamen wat suggesties voorbij: bv. een korte grappige klucht, liedjes met gevarieerde teksten. Ineens kwam collega Peter Dijkstra op het idee om de Sister Act te doen. We waren er meteen voor te porren. Met een laptop bekeken we de film van de musical. We bekeken de dansspasjes, want het moest natuurlijk kloppen met het ritme van de muziek. Dat was best pittig, je moest waarachtig een behoorlijke conditie hebben, om dat gesprong te kunnen volhouden. We oefenden een aantal keren met de hele groep in de sportzaal in het souterrain. Wat hebben we een plezier gehad met het instuderen; we hebben echt heel erg gelachen.

gepast, en compleet met sluier werd er voor een laatste keer geoefend. Natuurlijk vloog er een sluier op de grond. Als dat maar niet gebeurt als we echt optreden, hoopten we. Maar natuurlijk, het kan niet missen, op de avond zelf was het natuurlijk raak. Hier en daar bleven sluiers niet zitten, wat achteraf wel heel geestig was. Er werd onbedaarlijk gelachen. Bewoners hadden de volgende dag genoeg stof tot praten. Wat hebben wij en zij genoten.

De heren Langeveld en Sloterwijk pakken het jubileumcadeau uit: een schilderij van het echtpaar Rijkers-Lubbers

We vonden het jammer dat we dit niet vaker konden doen. Maar die kans kwam er in september 2008, bij het afscheid van de heer Langeveld. Dit afscheid werd door medewerkers georganiseerd. En natuurlijk kwam de Sister Act weer uit de kast. Ook deze keer hadden we toch weer een redelijke grote groep medewerkers die wel mee wilden doen. Ook deze uitvoering werd een groot succes.

Peter opperde dat ik dan maar Whoopi Goldberg moest zijn en de rest volgen dan wel. Er werden nonnenkleren gehuurd en

Als er iets georganiseerd moet worden, dan komt er toch veel meer naar boven dan dat je denkt en wordt er ook met heel veel plezier aan gewerkt om het ook echt mooi neer te zetten. Het gaf ons een gevoel van saamhorigheid binnen de groep. Voor de grap zeiden we wel eens: "Als we niet meer in de zorg zitten, kunnen we altijd feesten gaan organiseren." Wat was het geweldig om dit met elkaar te doen.

Tot slot

In de 36 jaar dat ik in Westerholm gewerkt heb, heb ik 3 directies meegemaakt. Elke

keer was het een grote verandering en vergde het aanpassingen van alle partijen. Maar het leven in Westerholm is nooit saai geweest, integendeel. Ik ben nu al jaren weg maar voel me nog altijd verbonden met dit huis en de mensen die er wonen en werken.

Een aantal collega's met wie ik gewerkt heb, werkt nog steeds bij Westerholm. Het voelt altijd weer goed om ze te zien en te spreken.

Diana Bosgraaf, eerst als waarnemend teamleider en vervolgens teamleider in Westerholm, later teamleider in Rijkers-Lubbers en momenteel EVV'er in Westerholm op de begane grond, vertelt:

De zusters

In 1990 ben ik bij Westerholm komen werken, in hetzelfde jaar dat de heer Langeveld, toen al directeur van Westerholm, de directietaak voor Rijkers-Lubbers overnam van zuster Paolo. Van 2006 tot en met 2014 was ik teamleider in Rijkers-Lubbers.

De panden van Rijkers-Lubbers waren oud en er mankeerde wel het een en ander aan, maar het was een prima locatie voor de bewoners die er toen woonden. Ze waren doorgaans nog goed ter been en hadden niet veel zorg nodig. Ruime appartementen met mooi uitzicht op de Singels,

met reuring van de binnenstad van Groningen vlakbij, de Jozefkerk er tegenover, het station niet te ver weg. Eigenlijk alles binnen loopafstand.

Ik herinner me verhalen van vóór mijn tijd die me destijds verteld werden. Dat zuster Paolo dagelijks de zolder op moest om het verwarmingssysteem met water bij te vullen, eigenlijk wel een gevaarlijke en ook onhoudbare situatie. Of dat de appartementen destijds nog geen keukens en eigen sanitair hadden. En dat de inspectie vanwege allerlei gebreken de panden dreigden af te keuren. Of dat na een renovatie de bewoners ter

Zr. Paolo

compensatie voor het ongemak een kleurentelevisie in de recreatieruimte kregen. Ik weet ook dat tot 1984 zuster Paolo en zuster Josephita in Huize Rijkers-Lubbers hebben gewoond. Daarna verhuisden ze naar twee huisjes in het om de hoek gelegen Sint Anthony Gasthuis, waar ze ook na hun pensionering gewoond hebben tot aan hun overlijden.

Charme

Nu 30 jaar later ben ik er nog, ik hoor al een beetje bij het meubilair. 30 Jaar in dienst waarvan een aantal jaren dus in Rijkers-Lubbers. Wat een mooie, leerzame periode. Monumentale panden met hun charme. Krakende vloeren die je vooral tijdens je nachtdienst hoorde. Niet iedereen vond dat even fijn, maar ik heb mij er altijd veilig gevoeld. Zelfs als uitgaande jongeren nogal eens in het portiek bij de hoofdingang rondhingen. Via camera-beelden kon ik het allemaal volgen. Bijvoorbeeld dat ze op de voordeurbel wilden drukken. Ik riep dan iets door de intercom en de meesten maakten dan dat ze wegkwamen. Het was komisch.

De intercom

Ook in mijn tijd vergden de panden nog steeds veel onderhoud. Bijvoorbeeld de lift die zich aan de tuinkant buiten het gebouw bevond.

De buitenlift: het was behelpen

Daar konden de bewoners die niet zo goed ter been waren, gebruik van maken als ze naar de tuin wilden.

Deze lift was verouderd en werd vervangen door een nieuwe. Het duurde echter niet lang of deze had ook zo zijn defecten. Er werd een noodoplossing gecreëerd: een houten constructie van het terras in de tuin beneden naar de eerste etage, uitkomend in de recreatiezaal. Het leek wel een springschans! Maar goed, de bewoners konden zo wel naar buiten.

De 'springschans'

Engels theeservies

Een van de mooie momenten was het bezoek van voormalig minister-president R. (Ruud) Lubbers. Hij was familie van het echtpaar Rijkers-Lubbers, het echtpaar dat een deel van hun nalatenschap bestemde voor de ouderenzorg en eigenlijk wel als de grondleggers van de Rijkers-Lubbers Stichting beschouwd kunnen worden. Omdat we vonden dat dit bezoek mooi 'aangekleed' moest worden, had ik mijn Engelse theeservies van huis meegenomen. Hiermee dekten wij de tafel, het zag er mooi en gezellig uit.

In Westerholm Zorgcentrum is hetzelfde servies. Ik zie het vaak op tafel staan als er een high tea, kerst- of paasdiner is. Dat doet mij dan even denken aan de tijd van toen.

De sluiting

Door onderbezetting, de bouwkundige staat en de zeer hoge onderhoudskosten van het pand werd uiteindelijk besloten de deuren van Rijkers-Lubbers te sluiten. Eenieder die in welke vorm met Rijkers-Lubbers te maken heeft gehad, heeft deze periode op zijn eigen manier afgesloten.

Margriet Hoiting, werkzaam als verpleegkundige in de wijk en in Westerholm, vertelt:

Handgeschreven rapportages

In 2009 begon ik als teamleider in Westerholm. De heer Rigter was toen directeur. We werkten toen nog niet digitaal. We schreven de rapportage in een dossier en tekenden de medicijnen af met de hand. Elke dienst hadden we extra tijd voor mondelinge overdracht om elkaar over de bewoners te informeren.

We hadden allemaal onze eigen gang. De bewoners wisten altijd wie er werkte die dag en hadden dezelfde medewerkers per dienst. Als teamleider was ik het aanspreekpunt voor bewoners, familie en collega's. Het was een fijne tijd.

De pauzes waren altijd gezamenlijk met alle medewerkers op hetzelfde tijdstip. Dat maakte dat je iedereen goed kende en iedereen op de hoogte was van bijvoor-

beeld een nieuwe bewoner of het overlijden van een bewoner. De directeur was nauw betrokken bij de zorg en kende alle medewerkers en bewoners. Westerholm breidde in 2011 uit met een extra verdieping.

Digitalisering en protocollen

We gingen digitaal werken en er kwamen protocollen voor handelingen die je deed.

Zorg met de iPad

Via de app kon je iedereen bereiken voor bijvoorbeeld vervanging als een medewerker ziek was geworden. Er kwamen nieu-

we teams en de pauzes vonden plaats op verschillende momenten. De bewoner bleef voorop staan. Autonomie en eigen regie van de bewoner werd steeds belangrijker. Ook welzijn en wat de bewoner zelf fijn vond, veranderde de zorg.

Ik kijk met veel plezier terug op mijn begintijd. Nog steeds ervaar ik Westerholm als een bijzonder huis. De sfeer en de collegialiteit in de teams is goed en de zorg voor iedere bewoner staat voorop.

Sijka van der Vorst, verzorgende IG in de wijk, vertelt:

Seniorenzorg in de Wijk

Seniorenzorg in de Wijk, zoals de thuiszorg van Westerholm heet, begon heel kleinschalig.

Ongeveer in 2003 begon Westerholm met het aanbieden van een alarmeringsservice. Mensen in de wijk rondom Westerholm konden zich hiervoor aanmelden. Ze kregen dan een kastje met een alarmknop thuis. Als er dan hulp nodig was, kon men op die knop drukken, en kwam er iemand van Westerholm om die hulp te verlenen. Hieruit voort kwam ook al snel een eerste wijkbewoner die dagelijks zorg kreeg van Westerholm en al gauw meldden zich een tweede, een derde, een vierde wijkbewoner aan. Naarmate de tijd verstreek, kwamen er steeds meer wijkbewoners bij en breidde ook het gebied zich uit. Dat was aanleiding om in de tweede helft van 2005 het officiële startsein te geven voor Seniorenzorg in de Wijk.

Maaltijdservice

Naast zorg in de wijk kwam er ook de mogelijkheid om maaltijden van Westerholm af te nemen. Ook hier eerst een paar wijkbewoners, waar we de maaltijden lopend naar toe brachten. En ook hier werd, naarmate de tijd verstreek, de vraag om maaltijden thuis steeds groter en breidde ook het gebied zich uit. Zodanig dat we de maaltijden niet meer lopend of op de fiets rond konden brengen. We gingen ze toen rondbrengen in een oude Ford Fiesta, die we ook gebruikten om naar de mensen die thuiszorg van ons kregen te gaan.

Een apart team

Zowel de zorg in de wijk als het rondbrengen van de maaltijden werd gedaan door de zorgmedewerkers, naast hun werkzaamheden in Westerholm.

Maar rond 2010 werd het aantal zorgvragers in de wijk zo groot dat er een apart team voor wijkzorg werd gevormd.

En tot op heden werkt dit team nog steeds zelfstandig in de wijk.

We starten in de ochtend met 3 routes. Na 11.00 uur blijft er één collega achter voor de middagroute, om 16.00 uur start de avonddienst tot ongeveer 23.30 uur. Voor alarmeringen is Westerholm 24 uur per dag bereikbaar.

Ook de vraag naar maaltijden werd steeds groter, de zorgmedewerkers konden het rondbrengen niet meer naast hun eigenlijke werk doen. Dat doen nu de vrijwilligers van welzijnsorganisatie Torion. Zij doen dat nu al heel wat jaren en daar zijn we heel blij mee.

De geschiedenis van de huiskamers van Westerholm

Door Mariska Ennes-Boutier, verzorgende in Westerholm van winter 1976 tot zomer 2011 en Trijnie Zuidema, welzijnsmedewerker/Evv'er in Westerholm vanaf 1 mei 1999

Met de huiskamers in Westerholm werd heel kleinschalig begonnen. De start was in het december 1991. Jarenlang was er maar één huiskamer waar zo'n 5-6 bewoners met psychogeriatrische problematiek gedurende een aantal uren per dag konden verblijven. Maar naarmate de tijd vorderde, waren er meer bewoners die structuur in hun dagritme nodig hadden en werden het aantal dagen en de tijden uitgebreid. Met de optopping (elders in deze jubileumuitgave kunt u daarover meer lezen) in 2011 werd er een ruime en lichte huiskamer gecreëerd op de eerste verdieping: het *Holmhuys*. Enkele jaren later kwam daar op de begane grond een tweede huiskamer bij: het *Tuinhuys*.

Waarom een huiskamer in Westerholm? Mariska Ennes vertelt:

We begonnen met de huiskamer omdat een bepaalde groep bewoners onrustig was, in huis aan de wandel ging en soms ook naar buiten. In de avond en nacht zijn er minder medewerkers in huis, waardoor het vooral voor de late dienst moeilijk was hen in de gaten te houden.

Het idee kwam op om deze groep bewoners extra aandacht te geven en zo door middel van structuur wat rust in hun brein te geven. Er werd gestart ongeveer in december 1991, als ik me niet vergis. En het leek de toenmalige directeur, de heer Langeveld, wel een goed idee om dit door de twee langst werkende verzorgenden te laten uitvoeren. Op dat moment waren dat Margriet Daniëls en ikzelf.

De start was bescheiden. Geen eigen ruimte, zoals nu het *Holmhuys* en het *Tuinhuys*, maar enkele in het vierkant geplaatste tafels in de recreatiezaal, in de buurt van de uitgang tegen het middenpad aan. Met 5 bewoners die twee keer per week, op de dinsdag- en de donderdagmiddag van 15.00 tot 19.00 uur, in onze 'huiskamer' kwamen.

We probeerden wat structuur in de middag te brengen. We begonnen dan ook

altijd met een kopje thee met iets lekkers erbij. En daarna werd, voor zover het kon, een stukje uit de krant besproken of iets wat die dag in huis was gebeurd.

Mevrouw Mieke Bijl, onze eerste activiteiten-collega, adviseerde ons het spelletje VragenderWijs. Hier werk je met kaartjes waar afbeeldingen op staan, bijvoorbeeld met betrekking tot de was. Je zag dan een wastobbe, of een wringer, op welke dag er werd gewassen etc. Zo had je heel veel onderwerpen die vroeger heel normaal waren en nu nauwelijks nog aan de orde of bekend zijn. Voor de variatie deden we ook de bekende spelletjes, zoals mens-erger-je-niet, kwartetten en sjoelen, maar ook werd er gezongen en naar muziek geluisterd.

Om 17.30 uur werd, met diegene die het kon, de tafel gedekt voor de boterham met iets extra's, bijvoorbeeld een pannenkoekje of fruitsalade. Dit deel van de middag werd heel erg gewaardeerd en de tijd vloog om. Om 19.00 uur werd iedereen weer teruggebracht naar zijn of haar eigen appartement.

Omdat wij, dus Margriet Daniëls en ik, vonden dat onze bewoners wel heel erg in het zicht zaten, wilden we graag een gor-

dijn om onze 'huiskamer'. Dit kwam er ook, we konden wel uitkijken op de tuin, maar de medewerkers die naar de keuken liepen of naar het kantoor, bleven uit het zicht. Voor mijn gevoel hebben we bijna 2 jaar zo gewerkt.

De directie vond het op een gegeven moment toch wel wat prijzig worden, twee volwaardige krachten op de huiskamer. En besloot dat Margriet en ik om de beurt een middag moesten draaien. Dat was toch wel behelpen, want de groep werd steeds groter, terwijl je er alleen voor stond. Gelukkig konden we zo af en een beroep doen op een helpende.

Uiteindelijk kregen we een echte huiskamer. Dat zal, als ik het me goed herinner, in 1994 zijn geweest. Op afdeling C, op de plek waar nu het Westerhuys grenst aan de gang vanuit het hoofdgebouw van

In 1999 werd de huiskamer door Trijnie Zuidema overgenomen. Trijnie vertelt over de periode vanaf toen:

De huiskamer was inmiddels alle dagen van de week open, voor bewoners met dementie. De bewoners konden er terecht van 10.30 uur tot 19.00 uur; vanaf het jaar 2000 werd deze bewoners een paar avonden per week zelfs tot 21.00 uur opvang en begeleiding geboden. Er kwamen niet alleen bewoners uit Westerholm naar de huiskamer, maar ook bewoners uit het toenmalige Huize Rijkers-Lubbers in Groningen. Ze kwamen in de ochtend in de taxi naar Westerholm en werden rond 18.30 uur weer opgehaald.

We draaiden de huiskamer met twee medewerkers. Ik heb verschillende collega's gehad, maar vanaf 2003 kwam Carla Bakker erbij. Wij waren uiteindelijk de vaste medewerkers op de huiskamer.

Westerholm, was een vrij donkere ruimte met alleen een deur naar het terras. Deze ruimte werd tot huiskamer omgebouwd. Er kwam een keukenblokje met koelkast en magnetron, eigen serviesgoed en bestek, tafels en stoelen en lampen natuurlijk. We mochten bij de juwelier een klok uitzoeken. Een echte huiskamer werd in gebruik genomen.

Etine Gerritsen kwam ons op bepaalde dagen in de middag ondersteunen. En elke middag kwam Zuster Emerentia, voormalig non. Zij had dan een hondje, een kooiker, bij zich waar de bewoners erg op gesteld waren. De naam van het hondje is mij ontschoten.

Op een gegeven moment merkten wij dat de huiskamer niet meer voldeed aan onze wensen om de bewoners een goede omgeving te bieden. Er werd ruimte gemaakt op de eerste etage voor een nieuwe huiskamer. Dat gebeurde in 2011, tegelijkertijd met de optopping en de grootschalige renovatie in Westerholm. (Zie elders in deze jubileumuitgave.) Bijna alle bewoners moesten tijdelijk verhuizen, de meesten naar het Postillion Hotel in Haren. Maar wij gingen met de acht bewoners van de huiskamer, dus de bewoners met dementie, naar Huize Rijkers-Lubbers in Groningen. In het hotel was namelijk geen mogelijkheid om deze bewoners in huiskamerverband op te vangen. In Rijkers-Lubbers kon dat wel. Deze bewoners kregen in Rijkers-Lubbers allemaal een eigen appartement, waar ze zoveel mogelijk hun eigen spullen mee konden nemen. We hoopten dat zij daardoor zo weinig mogelijk hinder ondervonden van het tijdelijk verhuizen. De verhuizing heeft uiteindelijk dik 6 weken geduurd.

Toen de huiskamer op de eerste etage klaar was, moest er ook een naam voor worden bedacht. Er werd een prijsvraag uitgeschreven voor het bedenken van een nieuwe naam. De dochter van mevrouw Bom, Maria Bom, won de prijsvraag. Ze

kwam met de naam *Holmhuys*, als afgeleide van Westerholm. De oude huiskamer werd omgebouwd tot een multifunctio-

nele ruimte voor kantoor en vergaderingen en kreeg de naam *Westerhuys*, ook een afgeleide van Westerholm. Deze naam werd later overgenomen voor het huidige *Westerhuys*.

Het *Holmhuys* werd na enkele jaren te klein, omdat het aantal bewoners met dementie toenam en er meer behoefte was aan structuur en aandacht voor hen. Er werd in huis gekeken naar een nieuwe plek voor een huiskamer en dat werd op de begane grond aan de binnentuin. Deze huiskamer kreeg de naam *Tuinhuys* die was bedacht door twee medewerkers. In april 2018 is het *Tuinhuys* in gebruik genomen.

Ondertussen is er op de tweede etage ook een huiskamer gerealiseerd. Daar moet nog een naam voor bedacht worden. Er loopt een prijsvraag voor.

50 jaar Westerholm, bijna 25 jaar Cliëntenraad

Door Erna Poutsma, secretaris Cliëntenraad juli 2010–oktober 2019

In 1996 werd de WMCZ (Wet medezeggenschap cliëntenraden in de zorg) van kracht en moest er ook in Westerholm een Cliëntenraad (CR) ingesteld worden. Inmiddels is de naam trouwens veranderd in Bewonersraad.

Heel bijzonder en zeer omslachtig was in die jaren de wijze waarop leden voor de CR werden benoemd. Het begon met een rondschrijven aan alle cliënten met de vraag of iemand zitting wilde nemen in de CR. Als de aanmeldingstijd hiervoor was verlopen, ging er een soort verkiezingsbiljet naar alle cliënten met daarop de namen van degenen die zich hadden aangemeld. En men werd verzocht dit biljet voor een bepaalde datum terug te sturen. Daarna kwam een echte kiescommissie in actie die de binnengekomen stembiljetten beoordeelde en daaruit tenslotte een kandidaat aanwees. Al met al een procedure die enkele maanden in beslag nam en de zittende leden van de CR hadden hierin geen enkele inspraak.

Veel had die kiescommissie trouwens niet te doen, want meestal gaven zich maar enkele mensen op en heel vaak ging de bestuurder zelfs praten met mensen die hij geschikt achtte voor de CR. Een wat

vreemde situatie natuurlijk,

omdat de CR geacht wordt ook toe te zien op het beleid van de bestuurder. Met name in het prille begin werd zo voor de vertegenwoordiging van Rijkers-Lubbers Jannie Niewold kandidaat gesteld die eigenlijk alleen maar een regelmatige bezoeker was voor een bewoner, en dat kreeg een vervolg in 2004, toen de toenmalige directeur aan Hanneke Sletering vroeg zich kandidaat te stellen. Daarbij was Hanneke op dat moment vrijwilligster bij de dames van de Onderlinge Relaties, nadat haar moeder een half jaar in Westerholm had gewoond en was overleden. Jannie en Hanneke bleven respectievelijk tot 2016 en 2017 in de CR. Daarbij was de officieel voorgeschreven periode maar 3 x 3 jaar.

In het begin ging het ook allemaal vrij amateuristisch. De bestuurder maakte een agenda en de voorzitter van de CR gaf

haast altijd akkoord. Pas in 2010 was de CR zo mondig dat ze besloten zonder bestuurder te gaan vergaderen! Dat was onder de leiding van Ruud van 't Lindenhout, een zeer markante figuur. Hij opende een vergadering altijd met een actuele anekdote, vaak iets wat hij die ochtend in de krant had gelezen. Maar ook hield hij er bijzondere regels op na. Als over een onderwerp ongeveer 10 minuten was gediscussieerd, dan zei hij ineens dat het dus was aangenomen, respectievelijk afgevoerd. Einde discussie. En helemaal komisch was het als het twaalf uur was, dan sloot hij de vergadering, want hij wilde eten (en een sigaretje roken). Na enige tijd verslechterde zijn gezondheid en volgde Hanneke hem eerst tijdelijk op, en later voor een langere periode.

Dat was ook de tijd dat, eigenlijk dankzij de zogenoemde optopping waardoor er wat 'jongere' mensen in Westerholm kwamen wonen, er meer professionaliteit in de CR kwam.

Met dank aan Jan van Epenhuizen, de jurist, die zijn hond meenam, waaraan iedereen erg gehecht was en die (de hond) dol was op de koekjes bij de koffie. Jan liet iedereen altijd een tijdje praten en stelde dan heel

rustig voor om bijvoorbeeld een komma te verplaatsen, zodat een of ander protocol ineens wel klopte. En later Rik Bart de Jonge, die zijn moeder vertegenwoordigde

en voor een vergadering elke keer helemaal uit Wassenaar kwam.

Nadat de reglementen voor de CR in 2017 eindelijk waren gewijzigd en de CR zelf kandidaten kon uitzoeken, meldden zich tot ieders verbazing 4 geweldige kandidaten aan. Eigenlijk waren er maar 1 of 2 mensen nodig, maar deze kandidaten waren allemaal zo geschikt, dat we besloten ze alle vier aan te nemen, waardoor Jannie Niewold en Hanneke Sletering tenslotte ook afscheid konden nemen.

In 2017 kwam er een nieuwe bestuurder en dat was best wennen. Tot die tijd vergaderde de Cliëntenraad ongeveer vijf keer per jaar, maar dan telkens 2 weken achter elkaar op maandagmorgen. De eerste week de zogeheten eigen vergadering en de week er na het overleg met de bestuurder. De nieuwe bestuurder Dineke Katerberg gaf er de voorkeur aan iedere maand te vergaderen, maar dan

wel 2 keer één uur. De naam van de Raad veranderde in Bewonersraad en de raadsleden kregen allemaal een eigen taak. En door al deze veranderingen is de Cliëntenraad nu veranderd in een zeer professionele Bewo-

nersraad en dit is zeker noodzakelijk gezien alle nieuwe voorschriften die er met enige regelmaat uit Den Haag komen.

Herinneringen aan Westerholm

Door Els Bijster-van Brussel, voormalig activiteitenbegeleider in Westerholm

Westerholm bestaat dit jaar 50 jaar. Ter gelegenheid hiervan komt er een speciale jubileumuitgave uit. Ik ben gevraagd om herinneringen op te halen over de tijd dat ik in Westerholm werkte.

Van 2005-2018 had ik een veelzijdige functie in deze organisatie. Door de toenmalige directeur Jan Langeveld werd ik aangenomen als activiteitenbegeleider, maar al snel kwam er van alles op mijn pad. Naast het ontwikkelen en uitvoeren van culturele, sociale, educatieve en muzikale activiteiten, stelde ik draai-boeken op om diners, feesten, vieringen en recepties goed te laten verlopen.

Verder was ik jarenlang voorzitter van de redactie van het HEDEN en verantwoordelijk voor de exposities in de hal en in de zaal.

Ook was ik contactpersoon voor alle vrijwilligers, Biblionet, ANBO, Torion, Rode Kruis, Meer bewegen etc.

Wekelijks ontvingen alle bewoners van Westerholm en die in de wijk een activiteitenoverzicht, afgestemd op welbevinden, behoefte en wensen van onze bewoners. Gastvrouw zijn, samen zijn en ons verbonden met elkaar voelen was uitgangspunt van mijn werk.

Monica Edelenbos en ik bedachten vele activiteiten, een klein zelfsturend team vormend, dat samen met de medewerkers van de keuken en de huishouding veel voor elkaar kreeg. Ik heb vele mooie herinneringen, ook aan de tijd dat Wijnand Rigter onze directeur was, werkend in een organisatie die steeds in beweging was en nog steeds is. Onze gevarieerde activitei-

ten werden door de bewoners gewaardeerd en werden goed bezocht. Het is onmogelijk om hier alles te benoemen. Dus ik ga niet vertellen over de gezellige museumuitstapjes, de 6 weken in het Postillion Hotel met de themaweken over vakantielanden, hoeveel plezier we in de serre hadden bij de geheugenquiz, of over de verhalenavonden met Janneke Geurts en Bob Brinkman achter de vleugel.

Wel wil ik bij de muzikale activiteiten wat langer stilstaan. Wat er zoal door de jaren heen gebeurde: zingen bij de vleugel, presentatie van CD-programma's met een thema, muziekfilms en de Casparie-concerten. Als u dit leest, zult u misschien denken waarom deze concerten zo heten. Dit zit zo: de heer F.B.R. Casparie, oud-notaris in Haren, was bewoner in Westerholm. Hij was een groot liefhebber van klassieke muziek en toen hij in 2006 overleed, liet hij Westerholm een legaat na dat besteed moest worden aan klassieke muziek, uitgevoerd door professionele musici. Jan Langeveld vroeg mij of ik gestalte wilde geven aan de uitvoering en

de organisatie van deze concerten. Deze opdracht heb ik als muzikliefhebber met plezier aanvaard. Immers, muziek in ons leven is waardevol. Het kan herinneringen oproepen aan vroegere tijden en door te luisteren naar muziek kan troost en ontspanning ervaren worden.

Ik heb vele musici uit onze regio en daarbuiten bereid gevonden een Casparie-concert te verzorgen op vier zaterdagmiddagen per jaar. Verder waren er het hele jaar door ook andere concertjes. Na de nodige voorbereidingen ging zo'n middag als volgt.

De stoelen en tafels werden in concertopstelling klaargezet, de wijnglazen gepoetst, de drankjes gekoeld, een bloemetje op de tafels gezet. Dan ontvangst van de musici die eerst altijd inspeelden.

Wanneer de vrijwilligers onder leiding van Trudy Verhagen arriveerden, ging om 15.00 uur de zaal open en kwamen alle genodigden: bewoners, familie, vrienden,

bewoners uit de wijk en de familie van de heer Casparie, vol verwachting binnen. Heel vaak waren Riet en Harrie Croon ook aanwezig als testamentair-executeur vertegenwoordiger van de heer Casparie. Zo hielden zij een oogje in het zeil over de besteding van het legaat en de kwaliteit van de uitvoering.

Er werd altijd met aandacht en in stilte geluisterd naar de mooie muziek. Men genoot van een feestelijke muzikale middag in eigen huis en met blijе gezichten verliet iedereen na afloop de zaal. Dit allemaal dankzij het legaat van de heer Casparie. Ik ben blij te vernemen dat de Casparie-concerten, waarvan ik er destijds 49 heb georganiseerd, nog steeds plaatsvinden.

Toen mijn pensioengerechtigde leeftijd inging, mocht ik van Dineke Katerberg nog langer blijven werken totdat mijn opvolging enigszins geregeld was. Zij was de derde directeur met wie ik samenwerkte. In oktober 2018 genoot ik een warm en hartelijk afscheid van bewoners en medewerkers, waarbij Christian Sanders de *Impromptus* van Schubert speelde.

Met dankbaarheid en goede herinneringen kijk ik terug op mijn werk in Westerholm. Ik wens alle lezers het allerbeste.

Een andere thuiszorg

Door Erna Poutsma

Nadat ik een herseninfarct had gehad, gevolgd door een zware operatie, voelde ik mij in mijn eigen huis toch niet helemaal veilig; ik liet een alarm aanleggen. Een goede vriendin attenderde me op de alarmeringsmogelijkheid van Westerholm. Haar moeder had ooit in Westerholm gewoond in de jaren '80 en dat was heel goed bevallen.

Nu was ik er nog lang niet aan toe om in Westerholm te gaan wonen, maar het gaf een rustig gevoel dat ik toch op een 'knop' kon drukken. Jannie Klaasen, de toenmalige teamleider van de thuiszorg, kwam bij me thuis om mijn hele ziektegeschiedenis te noteren en bij vertrek vertelde ze me dat ik nu een aanleuner van Westerholm was. Ik vond dat wat vreemd, maar goed, het zou wel zo zijn. Toch beviel het me niet helemaal, want ik was mijn zelfvertrouwen kwijt en na overleg met een behandelend arts, kwam ik op het idee om me iedere avond even door Westerholm te laten bellen. Jannie Klaasen vond dat een interessant idee en zo gebeurde het.

Ik moet toegeven dat het personeel moest wennen. Ik ontdekte dat ze van alles en nog wat deden voor de cliënten die nog thuis woonden, hond uitlaten, gordijnen dichttrekken en zeker in de donkere maanden de lichten aandoen. Maar een telefoontje was nieuw. Kostte soms ook moeite, hoewel er een vaste tijd was afgesproken. En ik moet eerlijk toegeven dat het aanvankelijk regelmatig werd vergeten. Maar langzamerhand kwam er verbetering. En zo groeide er een goede band tussen de thuiszorg en mij. Roelien van de Pol was inmiddels Jannie opgevolgd en wat was ik blij, toen ik eens een enorme spitaanval kreeg en de thuiszorg zeker bereid was mij te helpen met

aankleden en 's avonds mijn sokken uittrekken. Ach, dat het CAK niet snapte dat een spitaanval maar kort duurt en me een rekening stuurde over 3 maanden, nou ja, ook dat loste Westerholm feilloos op.

Een paar jaar later moest ik een operatie ondergaan, kwam wel snel thuis, zou wel mogen douchen maar een wond in mijn hals mocht niet nat worden. Ik kwam om 16.00 uur thuis uit het ziekenhuis, één telefoontje

naar Roelien en om 19.00 uur stond de avonddienst al voor de deur om te kijken wat er gedaan moest worden en zo kwam Westerholm een week lang dagelijks even helpen met douchen en daarna nog een week controleren of alles goed genas. Professioneel,

een fijn gevoel dergelijke mensen te hebben.

Natuurlijk heb ik Westerholm aanbevolen bij vrienden en kennissen die hulp, hetzij direct, hetzij via alarmering nodig hadden en nog hebben. En er wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Heel leuk is het dan ook als je ergens vertelt dat je gebruik maakt van deze hulp en te horen krijgt dat de thuiszorg van Westerholm zo'n goede naam heeft in Haren. Overigens, de vriendin waarover ik het in het begin had, is verhuisd naar een zorgcentrum in Friesland, dichterbij haar kinderen, maar ze heeft er nog iedere dag spijt van.

Nawoord

Op een zonnige zondagmorgen in november lees ik de verhalen van zoveel mensen die betrokken zijn bij Westerholm. “Er is niets nieuws onder de zon”, komt bij mij op na alles te hebben gelezen. Dit gezegde roept op tot een zekere nederigheid, alles is al eens eerder vertoond. Tegelijkertijd weerspiegelt dit gezegde het besef dat wij allen een schakel zijn in een groter geheel en samen de identiteit van Westerholm bepalen, Westerholm maken tot wat het nu is.

Het begint natuurlijk met de oprichting van Rijkers-Lubbers Stichting op 1 mei 1928, vernoemd naar het echtpaar Rijkers-Lubbers. De nalatenschap van het echtpaar werd op hun verzoek ondergebracht in deze stichting. Het echtpaar was nauw verbonden met de R.K. Jozefparochie in Groningen, een verbinding die voortduurt tot de dag van vandaag.

De verhalen laten zien dat de visie op zorg voor ouderen van alle tijden is. Harry Weisbeek die aangeeft dat zijn opa nog krap-an 60 jaar oud werd ‘opgeborgen’ in het Mariapension en er met veel plezier heeft gewoond tot aan zijn dood op 93-jarige leeftijd. En Mariska Ennes die vertelt dat mensen in Westerholm kwamen wonen met het oog op later: als er wat met hen zou gebeuren, zou hulp dichtbij zijn. Sijka van der Vorst vertelt over de start van de seniorenzorg in de wijk, aanvankelijk aarzelend, inmiddels uitgegroeid tot een stevig wijkteam. Hoe mooi passen deze verhalen in de actuele missie van Westerholm, namelijk zorgen dat mensen op hun eigen manier oud kunnen worden in een fijne en veilige omgeving, zonder te hoeven verhuizen als er behoefte is aan meer zorg.

Het gebouw vormt een rode draad. Misschien weerspiegelt wel niets zozeer de evolutie van de opvattingen over wonen en zorg voor ouderen als de verbouwingen in de loop der tijd. Met als uitgangspunt het concept van wonen, eerder hotelconcept genoemd. Waarbij het altijd ging en nog steeds gaat om het voorkómen van een stoffig en saai imago, om met de woorden van Peter van Dam te spreken. Het moet kleurig en uitnodigend zijn volgens Peter. En Mariska Ennes die vertelt dat Westerholm voor die tijd (de jaren '70) betrekkelijk modern was met een voorname uitstraling. Het wonen en leven heeft altijd voorop gestaan.

De directie heeft door de jaren heen een stempel gedrukt op de ontwikkeling van de organisatie. Een bestuur aanvankelijk door nonnen, naderhand door directeuren die aan de maatschappelijke opvattingen over zorg voor ouderen, vorm moesten geven. Door verbouwingen, door de wijze van leidinggeven en de introductie van protocollen en digitalisering van werkprocessen. En medewerkers die meebewegen en zoveel in hun mars hebben dat ze het de directie mogelijk maken om nodige vernieuwingen door te voeren.

De creativiteit van medewerkers mag niet onvermeld blijven. Zomaar een greep hieruit. De tips aan de nonnen om voor de fleurigheid een sjaaltje te dragen naast de blauwe rokjes en de rode pullovers. En Diana Bosgraaf die haar eigen Engelse theeservies meeneemt om premier Lubbers en echtgenote ‘aangekleed’ te verwelkomen. Het tijdelijk verblijf in het

Postillon Hotel tijdens de verbouwing in 2011, is als een positieve herinnering opgeslagen in de geheugens van velen, mede dankzij de creativiteit van medewerkers.

Dat de eigen keuken zoveel meer is dan eten en drinken, maar vooral een beleving met kerstdiners, paasbrunches, borrelhapjes, buffetten en maaltijden in de wijk, blijkt uit het verhaal van Ferdi Brik. Het gezamenlijk eten op huiskamers en in het restaurant heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld.

Vrijwilligers zijn onlosmakelijk verbonden met Westerholm zo blijkt uit het verhaal van Trudy Verhagen. Zozeer zelfs dat sommige vrijwilligers zelf langzamerhand tot de doelgroep van Westerholm behoren.

Het verhaal van Els Bijster laat zien dat het welzijn van bewoners voorop staat. Naast de organisatie van hoogstaande culturele, sociale, educatieve en muzikale activiteiten, gaat het vooral om verbinding, weten wat er speelt en daar vorm en inhoud aan geven. Nog steeds gaat het om Wonen met Plezier.

Westerholm is onderdeel van de samenleving, verbonden met instellingen en organisaties in de stad Groningen en het dorp Haren. Vooral is Westerholm onderdeel van de groene buurt waarin wij wonen en werken en goede relaties onderhouden.

De verhalen maken mij blij, blij dat ik onderdeel mag zijn van het grotere geheel dat Westerholm is geworden. De verhalen weerspiegelen eigenaarschap en zelfredzaamheid van mensen. Dat blijkt ook uit het initiatief van Erna Poutsma, Marianne Suurmeijer en Eppo van Koldam, die deze jubileumuitgave geheel en al op eigen kracht hebben verzorgd. Dank daarvoor, in het bijzonder aan Marianne die als (eind)redacteur vele uurtjes in de totstandkoming heeft gestopt.

En ja “er is niets nieuws onder zon”, alles is al eens eerder vertoond. Voor Westerholm zijn nieuw- en verbouwen een ‘continuïng story’. De nieuwbouwplannen voor de Beatrixlaan passen naadloos hierin. De nederigheid die hierin ligt besloten, maakt dankzij al deze verhalen plaats voor trots, trots op Westerholm omdat ik daarvan onderdeel mag zijn!

Dineke Katerberg

directeur-bestuurder Westerholm

Westerholm Haren
Irenelaan 1
9752 LS Haren

 050-5342122

e-mail: info@westerholm.nl